

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT. 24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

BS/27/2009

NASTROJE SPOŁECZNE W LUTYM

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LUTY 2009

PRZEDRUK I ROZPOWSZECZNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
3 października 2008 roku

- ☐ Znacząco pogorszyło się postrzeganie ogólnej sytuacji w kraju. Od stycznia zmniejszył się (o 13 punktów, do 24%) odsetek osób oceniających ją dobrze, zarazem wzrosła (o 12 punktów, do 62%) liczba respondentów niezadowolonych z kierunku rozwoju sytuacji w Polsce.

- ☐ Wyraźnie pogorszyły się również oceny sytuacji gospodarczej. Od stycznia o połowę zmniejszyła się grupa osób dobrze oceniających stan polskiej gospodarki (z 26% do 13%), a liczba głosów krytycznych wzrosła o 14 punktów (do 43%).

- ☐ Opinie o sytuacji materialnej gospodarstw domowych nie pogorszyły się znacząco. Dominują oceny przeciętne (46%), natomiast mniej niż w styczniu jest opinii zarówno negatywnych (18%, spadek o 3 punkty), jak i pozytywnych (36%, spadek o 5 punktów).

- ☐ Stabilne są oceny sytuacji w zakładach pracy. Ponad połowa zatrudnionych (53%) określa tę sytuację jako dobrą, niemal jedna trzecia (30%) postrzega ją jako przeciętną, a co siódmy (15%) ma o niej krytyczną opinię.

Kryzys ekonomiczny, który w styczniu – jak pokazywały nasze badania – był jeszcze nieodczuwalny, najwyraźniej już wpłynął na nastroje Polaków¹. Pogorszyły się przede wszystkim ogólne oceny dotyczące sytuacji w kraju i stanu gospodarki, ale także – choć w mniejszym stopniu – oceny własnych warunków materialnych. Nadal stabilne są pozytywne opinie o kondycji zakładów pracy respondentów, niemniej i w tej dziedzinie Polacy nieco częściej niż na początku roku przewidują pogorszenie.

OCENY

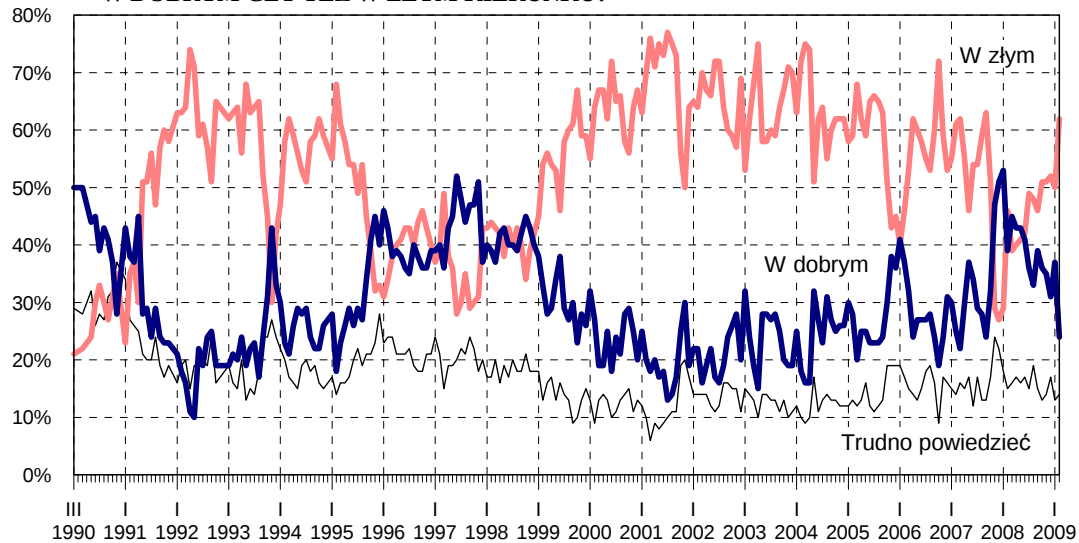
Opinie o **rozwoju sytuacji w kraju** istotnie się pogorszyły. Od stycznia zmniejszył się o 13 punktów (do 24%) odsetek osób zadowolonych z kierunku rozwoju sytuacji w Polsce, jednocześnie wzrosła o 12 punktów procentowych (do 62%) liczba niezadowolonych. Tak pesymistycznych opinii nie notowaliśmy przez cały ubiegły rok, ostatnio – we wrześniu 2007 roku.

Tabela 1

Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?	Wskazania respondentów według terminów badań													
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II
	2008												2009	
	w procentach													
W dobrym	53	39	45	43	43	41	36	33	39	36	35	31	37	24
W złym	29	46	39	40	41	42	49	48	46	51	51	52	50	62
Trudno powiedzieć	18	15	16	17	16	17	15	19	15	13	14	17	13	14

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (225) przeprowadzono w dniach 5–11 lutego 2009 roku na liczącej 1048 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

RYS. 1. CZY, OGÓLNIE RZECZ BIORĄC, SYTUACJA W NASZYM KRAJU ZMIERZA W DOBRYM CZY TEŻ W ZŁYM KIERUNKU?

Oceny bieżącej sytuacji w kraju zależą istotnie od wykształcenia i warunków materialnych respondentów. Pozytywne opinie na ten temat częściej niż przeciętnie wyrażają osoby z wyższym wykształceniem, a także badani dobrze oceniający swoje warunki bytu, niemniej należy podkreślić, że również w tych grupach przeważa krytyczna ocena rozwoju sytuacji w Polsce.

Stosunkowo najlepsze nastroje odnotowujemy wśród zwolenników PO. Ich opinie o bieżącej sytuacji w kraju są niemal równo podzielone. Natomiast prawie jednoznacznie krytycznie wypowiadają się na ten temat sympatycy PiS, a także osoby niezamierzające uczestniczyć w ewentualnych wyborach.

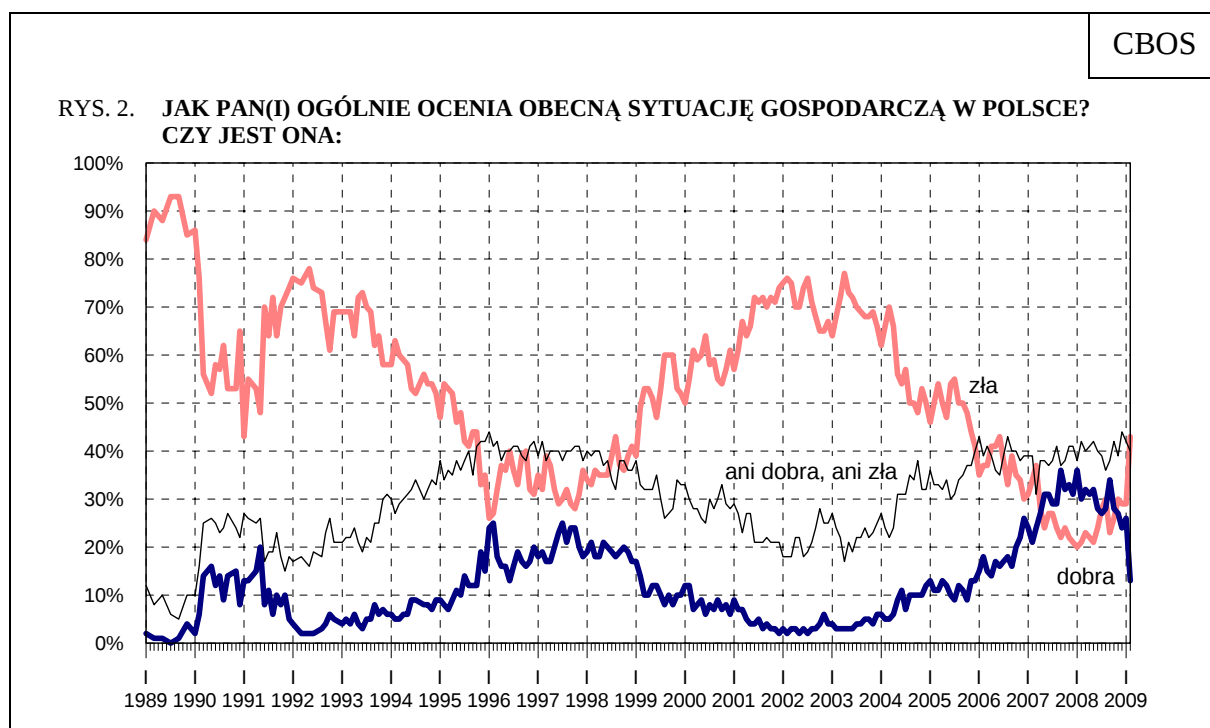
Tabela 2

Potencjalne elektoraty*	Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?		
	W dobrym	W złym	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PO	44	46	10
SLD**	35	65	0
PiS	16	73	11
PSL**	20	62	18
Niezamierzający głosować	12	75	13
* Określone na podstawie deklaracji głosowania w potencjalnych wyborach parlamentarnych			
** Odpowiedzi potencjalnych wyborców PSL i SLD należy traktować ostrożnie z powodu niewielkiej ich liczności w badanej próbie			

Znacznie pogorszyły się oceny **sytuacji gospodarczej**. Od stycznia o połowę zmniejszyła się grupa osób dobrze oceniających stan polskiej gospodarki (z 26% do 13%), a liczba głosów krytycznych wzrosła o 14 punktów procentowych (do 43%). Nadal relatywnie dużą grupę (40%) stanowią ci, którzy oceniają kondycję gospodarczą Polski jako przeciętną. Równie złe oceny gospodarki rejestrowaliśmy ostatnio w pierwszej połowie 2006 roku.

Tabela 3

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację gospodarczą w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II
	2008												2009	
	w procentach													
– dobra	36	30	32	31	32	28	27	28	34	28	27	24	26	13
– ani dobra, ani zła	38	42	40	41	42	40	39	36	38	42	39	44	42	40
– zła	20	21	23	22	21	24	28	30	23	26	30	29	29	43
Trudno powiedzieć	6	7	5	6	5	8	6	6	5	4	4	3	3	4

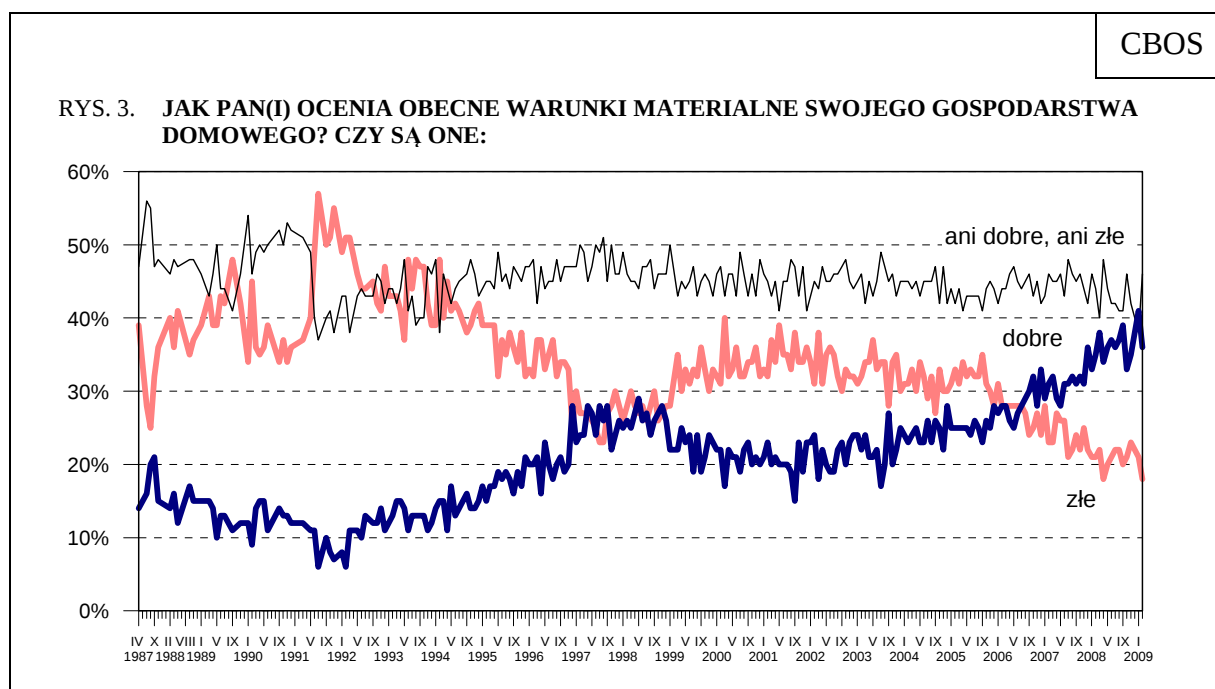
Pominięto „trudno powiedzieć”

Oceny sytuacji gospodarczej związane są z wykształceniem i sytuacją materialną badanych. Warto zauważyć, że tylko respondenci najlepiej wykształceni oraz ci, którzy deklarują, że ich warunki materialne są dobre, oceniają stan polskiej gospodarki przeważnie jako przeciętny. Wśród gorzej wykształconych i osób o niższym statusie materialnym dominują negatywne oceny sytuacji gospodarczej.

Warunki materialne gospodarstw domowych są oceniane gorzej niż miesiąc temu, ale obecne oceny nie odbiegają znacząco od ubiegłorocznych. W stosunku do stycznia zmniejszyła się zarówno grupa osób postrzegających swoje warunki bytu jako dobre (o 5 punktów, do 36%), jak i tych, które określają je jako złe (o 3 punkty, do 18%). Dominują oceny przeciętne, w przypadku których notujemy 8-punktowy wzrost (do 46%).

Tabela 4

Jak Pan(i) ocenia obecne warunki materialne swojego gospodarstwa domowego? Czy są one:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II
	2008												2009	
	w procentach													
– dobre	33	35	38	34	36	37	36	37	39	33	35	38	41	36
– ani dobre, ani złe	46	44	40	48	44	42	42	41	41	46	42	40	38	46
– złe	21	21	22	18	20	21	22	22	20	21	23	22	21	18

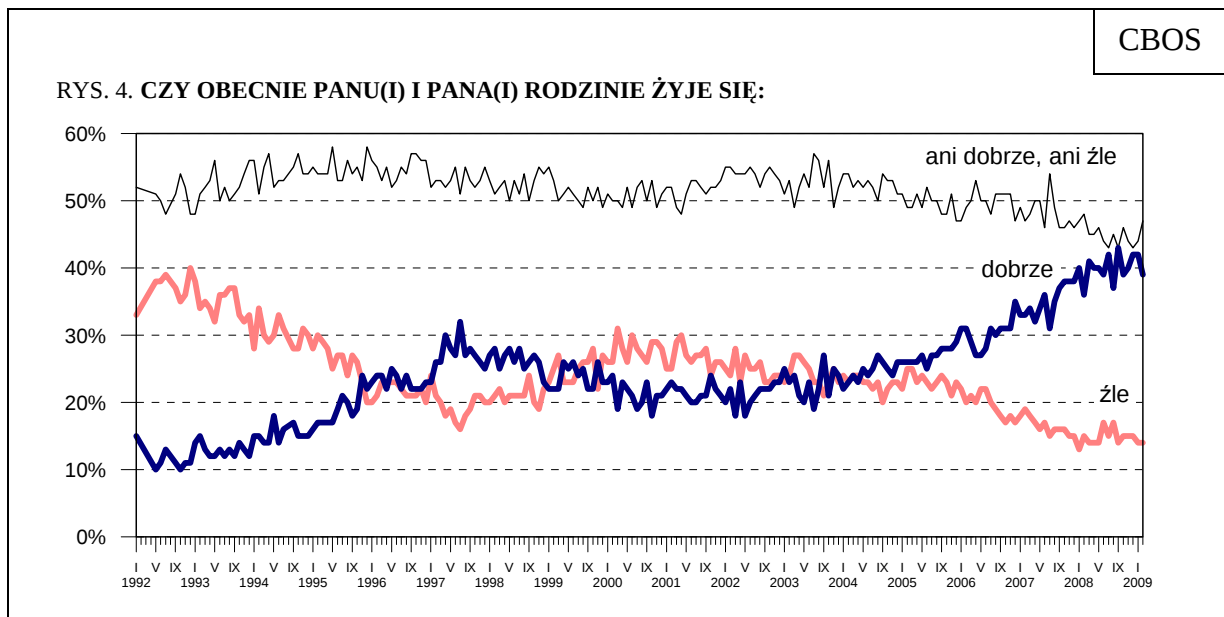

Do marca 1992 roku pytanie brzmiało: „Jak ocenia Pan(i) swoje (rodziny) obecne warunki materialne?“, a środkową kategorią skali było „średnie, przeciętne”

Opinie o tym, **jak się żyje badanym i ich rodzinom**, nie zmieniły się znacząco. Co prawda od stycznia ubyło osób zadowolonych z poziomu swojego życia (o 3 punkty, do 39%), ale nie zwiększyła się przy tym grupa niezadowolonych (14%). Nadal poziom życia definiowany jest przeważnie jako ani dobry, ani zły (47%).

Tabela 5

Czy obecnie Panu(i) i Pana(i) rodzinie żyje się:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II
	2008												2009	
	w procentach													
– dobrze	40	36	41	40	40	39	42	37	43	39	40	42	42	39
– ani dobrze, ani źle	47	48	45	45	46	44	43	45	43	46	44	43	44	47
– źle	13	15	14	14	14	17	15	17	14	15	15	15	14	14
Trudno powiedzieć	0	1	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0

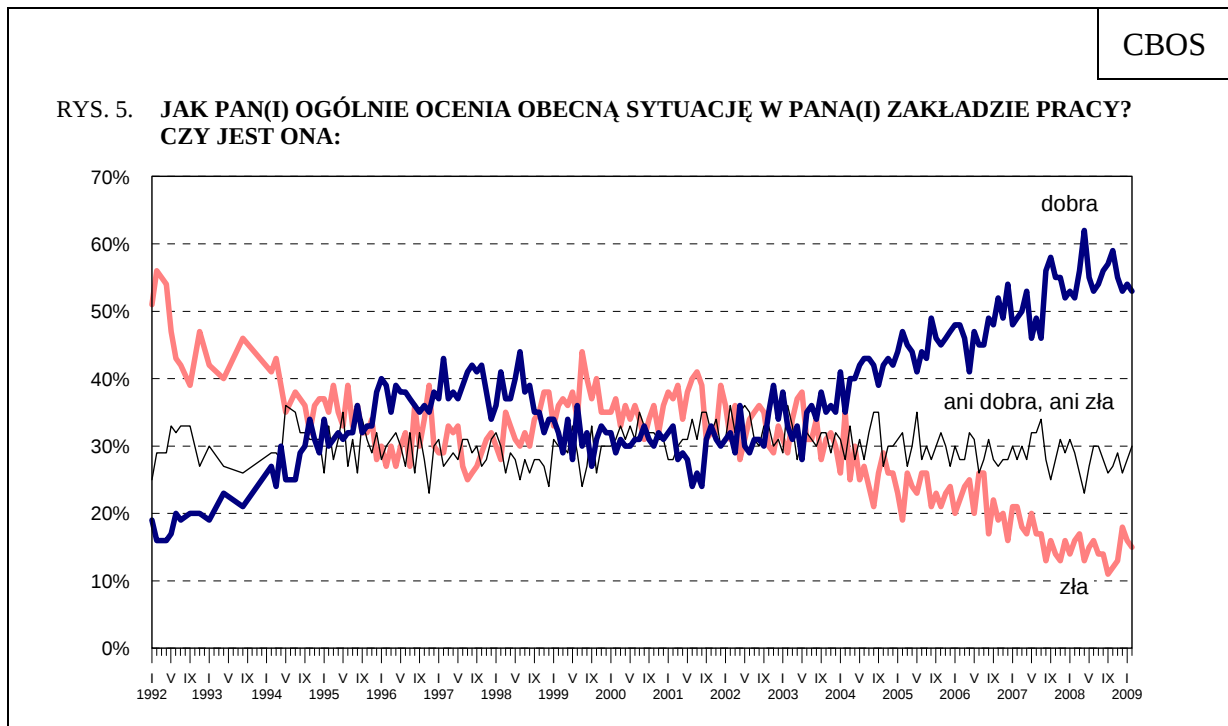
Pominięto „trudno powiedzieć”

Zarówno oceny sytuacji materialnej, jak i ogólnej jakości życia zależą w dużej mierze od wieku i wykształcenia ankietowanych. Młodszy, a także lepiej wykształceni relatywnie częściej deklarują dobre oceny w obu tych wymiarach.

Od dłuższego czasu dość stabilne są oceny **sytuacji w zakładach pracy**. Ponad połowa pracujących (53%) wyraża zadowolenie, niespełna jedna trzecia (30%) określa tę sytuację jako przeciętną, a co siódmy (15%) ocenia ją negatywnie.

Tabela 6

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację w Pana(i) zakładzie pracy? Czy jest ona:	Wskazania respondentów aktywnych zawodowo* według terminów badań													
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II
	2008												2009	
	w procentach													
N*	425	531	569	534	545	551	544	536	498	527	482	470	507	485
– dobra	53	52	56	62	55	53	54	56	57	59	55	53	54	53
– ani dobra, ani zła	31	29	26	23	27	30	30	28	26	27	29	26	28	30
– zła	14	16	17	13	15	16	14	14	11	12	13	18	16	15
Trudno powiedzieć	2	3	1	2	3	1	2	2	5	2	3	3	2	2

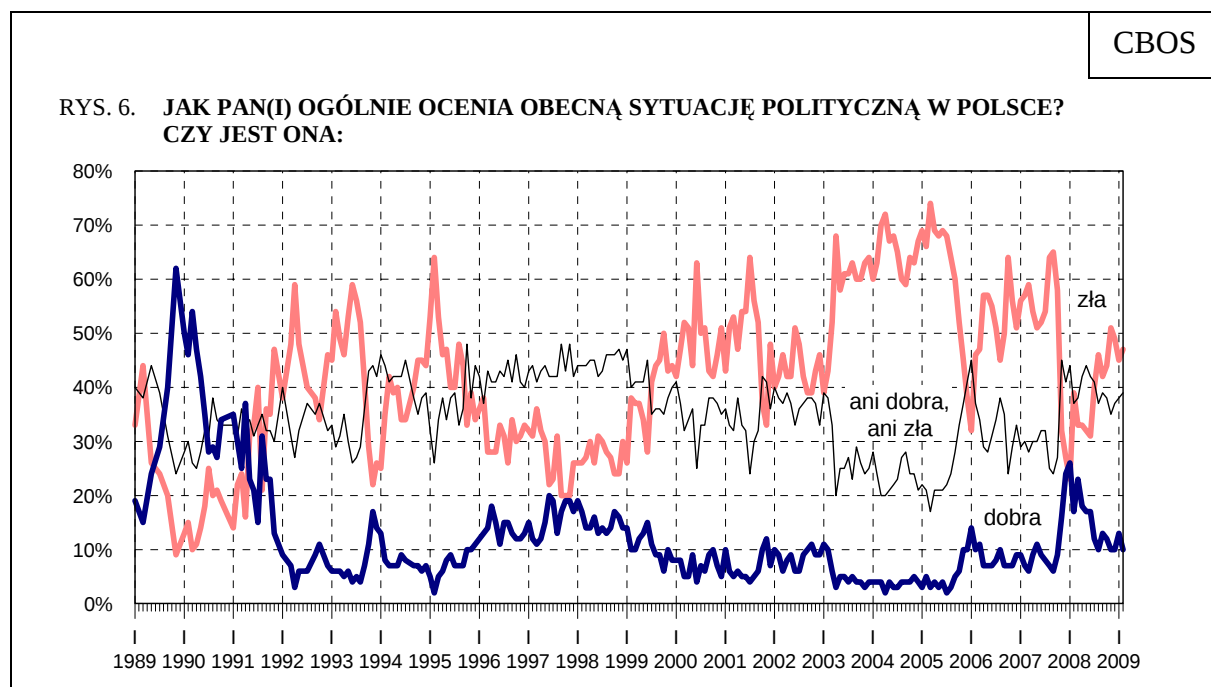
Odpowiedzi osób aktywnych zawodowo. Pominięto „trudno powiedzieć”

Kondycję swoich zakładów pracy lepiej niż inni postrzegają przedstawiciele kadry kierowniczej, specjaliści z wyższym wykształceniem, technicy oraz średni personel, relatywnie gorzej zaś rolnicy. Ponadto dobre oceny stosunkowo częściej wystawiają osoby osiągające najwyższe dochody *per capita* i dobrze oceniające swoją sytuację materialną.

Nie zmieniły się znacząco oceny **sytuacji politycznej** w kraju. Nadal największa grupa ankietowanych (47%) ma negatywną opinię o polskim życiu politycznym, a blisko dwie piąte (39%) określa aktualny stan polityki jako przeciętny. Od stycznia ubyło osób wyrażających zadowolenie z sytuacji politycznej w Polsce (o 3 punkty, do 10%).

Tabela 7

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację polityczną w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II
	2008												2009	
	w procentach													
– dobra	26	17	23	18	17	17	12	10	13	12	10	10	13	10
– ani dobra, ani zła	44	37	38	42	44	42	41	37	39	38	35	37	38	39
– zła	23	39	33	33	32	31	40	46	42	44	51	49	45	47
Trudno powiedzieć	7	7	6	7	7	10	7	7	6	6	4	4	4	4

Pominięto „trudno powiedzieć”

Zadowolenie z sytuacji politycznej częściej deklarują respondenci o lewicowych poglądach politycznych niż ci, którzy utożsamiają się z prawicą lub centrum. Ponadto na postrzeganie życia politycznego wpływają preferencje partyjne ankietowanych. Zwolennicy PO nieco częściej niż inni określają sytuację polityczną jako dobrą. Najwięcej opinii krytycznych wyrażają osoby, które w potencjalnych wyborach zagłosowałyby na PiS, a także badani niezamierzający głosować.

Tabela 8

Potencjalne elektoraty*	Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację polityczną w Polsce?			
	Dobra	Ani dobra, ani zła	Zła	Trudno powiedzieć
	w procentach			
PO	24	44	31	1
SLD**	9	47	44	0
PiS	8	35	55	2
PSL**	11	48	41	0
Niezamierzający głosować	3	31	58	8
* Określone na podstawie deklaracji głosowania w potencjalnych wyborach parlamentarnych				
** Odpowiedzi potencjalnych wyborców PSL i SLD należy traktować ostrożnie z powodu niewielkiej ich liczebności w badanej próbie				

PRZEWIDYWANIA

Przewidywania dotyczące rozwoju **sytuacji w kraju** w perspektywie najbliższego roku są zauważalnie gorsze niż w styczniu. O 6 punktów (do 14%) spadła liczba optymistów, natomiast o 11 punktów (do 41%) wzrosła grupa osób przewidujących pogorszenie. Obecnie pesymiści oraz ci, którzy nie spodziewają się zmian (40%), stanowią mniej więcej takie same liczebnie grupy.

Tabela 9

Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?	Wskazania respondentów według terminów badań													
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II
	2008												2009	
	w procentach													
Poprawi się	37	26	30	28	24	25	22	20	21	17	15	13	20	14
Nie zmieni się	42	45	47	50	48	45	48	47	54	55	54	50	44	40
Pogorszy się	13	19	15	15	19	20	21	22	18	23	25	31	30	41
Trudno powiedzieć	7	10	8	7	9	10	9	11	6	5	5	6	6	5

Istotnemu pogorszeniu uległy prognozy rozwoju **sytuacji gospodarczej w kraju**. W stosunku do poprzedniego miesiąca o 10 punktów (do 37%) wzrosła grupa respondentów spodziewających się pogorszenia stanu gospodarki, natomiast o 6 punktów (do 13%) zmalała liczba optymistów. Ubyło osób nieprzewidujących zmian w tej dziedzinie (o 5 punktów, do 42%).

Tabela 10

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja gospodarcza w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II
	2008												2009	
	w procentach													
– poprawi się	39	32	35	31	27	26	24	24	27	20	20	17	19	13
– nie zmieni się	43	47	49	52	53	52	53	53	52	55	52	51	47	42
– pogorszy się	9	10	7	7	12	11	14	14	14	17	21	25	27	37
Trudno powiedzieć	9	11	9	10	8	11	9	9	7	8	7	7	6	8

Gorsze od styczniowych są przewidywania dotyczące **sytuacji materialnej gospodarstw domowych**. Co prawda większość respondentów (59%) nadal nie spodziewa się jej zmiany, niemniej w stosunku do stycznia ubyło optymistów (o 6 punktów, do 16%), natomiast więcej jest osób przewidujących pogorszenie swoich warunków materialnych (25%, wzrost o 6 punktów). Większość badanych określających swoją sytuację materialną jako złą prognozuje, że w najbliższym roku jeszcze się ona pogorszy, natomiast respondenci oceniający swoje warunki jako średnie lub dobre, przeważnie nie przewidują ich zmiany.

Tabela 11

Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku warunki materialne Pana(i) gospodarstwa domowego:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	I	II	III	IV	V	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II
	2008											2009	
	w procentach												
– poprawią się	27	27	24	20	20	21	17	22	18	19	21	22	16
– pozostaną bez zmian	57	54	61	63	59	61	63	57	63	62	61	59	59
– pogorszą się	15	19	14	17	21	18	20	21	19	20	18	19	25
Trudno powiedzieć	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Nieznacznie zmieniły się przewidywania co do **poziomu życia respondentów i ich rodzin**. Nadal większość Polaków (53%) uważa, że poziom ich życia nie ulegnie zmianie, co piąty (20%) przewiduje pogorszenie, a nieco mniejsza grupa (18%, spadek o 4 punkty) ma nadzieję na poprawę.

Tabela 12

Jak Pan(i) sądzi, czy za rok Panu(i) i Pana(i) rodzinie będzie się żyło:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II
	2008												2009	
	w procentach													
– lepiej	26	25	26	26	24	24	21	22	25	19	19	21	22	18
– tak samo	52	52	56	52	53	52	54	53	52	56	56	54	52	53
– gorzej	13	15	10	14	15	15	17	17	16	17	18	18	18	20
Trudno powiedzieć	9	8	8	8	8	9	8	8	7	8	7	7	7	9

Pogorszyły się przewidywania dotyczące **zakładów pracy**. Zauważalnie mniej osób niż w styczniu (18%, spadek o 9 punktów) oczekuje poprawy ich kondycji, więcej jest zarazem tych, które przewidują negatywny scenariusz (17%, wzrost o 5 punktów). Ponadto jeszcze liczniejsza stała się grupa zatrudnionych niespodziewających się zmian w kondycji swoich zakładów pracy (57%, wzrost o 5 punktów). Spośród grup zawodowych pogorszenie w tym względzie najczęściej prognozują rolnicy.

Tabela 13

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja w Pana(i) zakładzie pracy:	Wskazania respondentów aktywnych zawodowo* według terminów badań													
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II
	2008												2009	
	w procentach													
N*	430	539	571	534	547	556	544	540	503	528	483	471	507	487
– poprawi się	35	32	28	24	24	26	24	22	27	23	21	29	27	18
– pozostanie bez zmian	53	51	58	62	58	56	60	63	57	57	61	49	52	57
– pogorszy się	5	7	7	6	8	11	9	8	8	9	10	15	12	17
Trudno powiedzieć	7	10	7	8	10	7	7	7	8	10	8	7	9	8

Przewidywania dotyczące **sytuacji politycznej** są nieco bardziej pesymistyczne niż miesiąc temu. O 5 punktów (do 22%) wzrosła grupa badanych prognozujących pogorszenie tej sytuacji. Zanotowaliśmy też 3-punktowy spadek odsetka osób spodziewających się poprawy jakości życia politycznego (do 12%). Blisko trzy piąte ankietowanych (58%) uważa, że w ciągu najbliższego roku sytuacja polityczna nie ulegnie zmianie. Opinie w tej sprawie nie zależą od deklarowanych poglądów politycznych.

Tabela 14

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja polityczna w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II
	2008												2009	
	w procentach													
– poprawi się	36	25	29	23	17	16	14	11	15	13	12	14	15	12
– nie zmieni się	46	52	53	57	63	61	61	63	61	62	60	59	60	58
– pogorszy się	8	13	9	9	11	10	15	16	16	17	20	20	17	22
Trudno powiedzieć	10	10	9	11	9	13	10	10	8	8	8	7	8	8

SYTUACJA NA RYNKU PRACY

Od stycznia poczucie bezpieczeństwa zatrudnienia zmieniło się w niewielkim stopniu. Dwie trzecie mających pracę (65%, spadek o 3 punkty) **nie obawia się, że może ją stracić**, natomiast 31% jest odmiennego zdania. Z kilkumiesięcznej perspektywy można zauważyć stopniowy wzrost poziomu obaw przed utratą pracy.

Tabela 15

Czy liczy się Pan(i) z możliwością utraty obecnej pracy (np. zwolnienia, bankructwa, upadku, likwidacji zakładu, gospodarstwa itp.)?	Wskazania osób aktywnych zawodowo* według terminów badań																	
	IV '08 (N=536)		V '08 (N=547)		VI '08 (N=548)		VII '08 (N=539)		VIII '08 (N=531)		XI '08 (N=483)		XII '08 (N=473)		I '09 (N=508)		II '09 (N=488)	
	w procentach																	
Bardzo poważnie się z tym liczę	6	23	6	23	5	22	6	23	5	23	3	25	5	27	7	29	6	31
Raczej tak	17		17		17	22	17		18		22		22		22		25	
Raczej nie	34	74	32	71	34	72	32	73	31	70	36	69	37	69	37	68	39	65
Nie, to mało prawdopodobne	40		39		38		41		39		33		32		31		26	
Trudno powiedzieć	3	3	6	6	6	6	4	4	7	7	5	5	4	4	3	3	4	4

* Dotyczy osób zatrudnionych, także rolników oraz emerytów i rencistów pracujących w niepełnym wymiarze godzin

Poczucie zagrożenia utratą pracy mają przede wszystkim robotnicy wykwalifikowani i niewykwalifikowani, natomiast stosunkowo najwyższy poziom bezpieczeństwa zatrudnienia jest wśród pracowników administracyjno-biurowych i rolników. Poczucie pewności zatrudnienia zależy ponadto od wykształcenia – o niewielkim prawdopodobieństwie zwolnienia najczęściej mówią osoby z wyższym wykształceniem.

Zauważalnie zmieniły się oceny **sytuacji na lokalnych rynkach pracy**. Ponad połowa badanych (53%) wyraża przekonanie, że w ich okolicy praca jest trudno dostępna lub że nie ma jej wcale. W obrębie tej grupy przybyło osób mówiących o trudnościach ze znalezieniem

zatrudnienia (o 6 punktów, do 40%), natomiast w zasadzie nie zmienił się odsetek tych, które deklarują, że praca w ogóle nie jest dostępna (13%). Zmniejszyła się przy tym liczba oceniających, że w ich okolicy nie ma problemów z miejscami pracy (z 49% do 43%).

Tabela 16

Jak określił(a)by Pan(i) sytuację na rynku pracy w Pana(i) miejscowości lub okolicy? Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie:	Wskazania respondentów według terminów badań							
	V	VI	VII	VIII	XI	XII	I	II
	2008						2009	
	w procentach							
	– bez większych problemów można znaleźć odpowiednią pracę	8	10	10	9	8	5	6
– można wprawdzie znaleźć jakąś pracę, ale trudno jest o pracę odpowiednią	52	50	57	51	45	45	43	40
– trudno jest znaleźć jakąkolwiek pracę	27	27	21	27	31	32	34	40
– nie można znaleźć żadnej pracy	6	8	6	6	11	12	12	13
Trudno powiedzieć	7	5	6	7	5	6	4	4

W lutym nastroje społeczne wyraźnie się pogorszyły, co w dużej mierze można łączyć z kryzysem ekonomicznym. Prawdopodobnie na razie jest to przeważnie wpływ o charakterze informacyjnym, związany raczej z pewnym klimatem opinii, nie zaś bezpośrednio ze zmianą warunków bytu respondentów. Nie odnotowujemy bowiem istotnych zmian na gorsze w ocenach sytuacji materialnej, poziomu życia czy też sytuacji w zakładach pracy, natomiast obserwujemy pogorszenie opinii o ogólnej sytuacji w Polsce oraz kondycji gospodarki kraju, a więc w obrębie spraw bardziej odległych, których ocena nie jest oparta na osobistym doświadczeniu, lecz w dużej mierze zapośredniczona. Mimo że wspomniana kondycja zakładów pracy oraz poczucie bezpieczeństwa zatrudnienia nie uległy zmianie, wzrosła liczba oceniających, że trudno jest znaleźć jakąkolwiek pracę. Obawy przed kryzysem znalazły również odbicie w prognozach sytuacji na najbliższą przyszłość – większość jest bardziej pesymistyczna niż w ubiegłych miesiącach.

Opracował
Michał FELIKSIĄK

A N E K S

Tabela 1

		Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?			Liczba osób
		W dobrym	W złym	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		24	62	14	1045
Płeć	Mężczyźni	26	60	14	494
	Kobiety	22	64	14	550
Wiek	18-24 lata	33	58	9	160
	25-34	23	67	9	184
	35-44	23	63	14	148
	45-54	22	64	14	191
	55-64	22	62	16	173
	65 lat i więcej	20	60	20	188
Miejsce zamieszkania	Wieś	16	69	15	403
	Miasto do 20 tys.	26	62	12	136
	20-100 tys.	24	62	14	205
	101-500 tys.	28	54	18	162
	501 tys. i więcej mieszk.	39	54	7	139
Wykształcenie	Podstawowe	19	63	18	283
	Zasadnicze zawodowe	15	72	13	265
	Średnie	28	61	11	351
	Wyższe	36	49	14	145
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	39	46	15	88
	Średni personel, technicy	28	57	15	43
	Pracownicy adm.-biurowi	27	67	5	62
	Pracownicy usług	21	68	11	64
	Robotnicy wykwalifikowani	20	69	11	128
	Robotnicy niewykwalifik.	17	69	13	56
	Rolnicy	4	70	26	56
	Pracujący na własny rach.	28	63	8	36
Bierni zawodowo	Renciści	18	55	27	85
	Emeryci	22	61	16	203
	Uczniowie i studenci	35	57	8	112
	Bezrobotni	18	73	9	63
	Gospodynie domowe i inni	23	65	11	49
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	29	61	10	140
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	19	67	13	80
	sekt. pryw. poza rolnict.	27	60	13	224
	prywatnym gosp. rolnym	8	73	19	44
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	9	78	12	248
	501-750	22	64	13	176
	751-1000	28	59	13	191
	1001-1500	28	59	13	153
	Powyżej 1500 zł	41	47	12	121
Ocena własnych war. mater.	Złe	13	73	14	192
	Średnie	18	66	16	471
	Dobre	36	52	11	382
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	17	67	16	50
	Raz w tygodniu	23	65	12	509
	1-2 razy w miesiącu	20	67	13	190
	Kilka razy w roku	30	54	16	205
	W ogóle nie uczestniczy	26	53	21	91
Poglądy polityczne	Lewica	32	56	12	126
	Centrum	21	67	12	345
	Prawica	29	59	11	347
	Trudno powiedzieć	15	64	21	226

Tabela 2

		Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację gospodarczą w Polsce? Czy jest ona:				Liczba osób
		dobra %	ani dobra, ani zła %	zła %	Trudno powiedzieć %	
Ogółem		13	40	43	4	1048
Płeć	Mężczyźni	15	40	43	2	496
	Kobiety	12	40	44	4	552
Wiek	18-24 lata	17	49	32	2	160
	25-34	17	42	39	2	185
	35-44	11	43	44	2	148
	45-54	15	32	52	1	191
	55-64	13	45	40	2	173
	65 lat i więcej	7	33	52	8	190
Miejsce zamieszkania	Wieś	9	39	48	4	404
	Miasto do 20 tys.	13	45	39	3	139
	20-100 tys.	22	36	40	2	205
	101-500 tys.	11	43	43	3	162
	501 tys. i więcej mieszk.	15	42	42	1	139
Wykształcenie	Podstawowe	8	42	45	5	284
	Zasadnicze zawodowe	11	37	49	3	266
	Średnie	15	40	43	2	352
	Wyższe	24	43	31	2	145
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	26	40	32	2	88
	Średni personel, technicy	10	46	42	2	43
	Pracownicy adm.-biurowi	20	43	37		62
	Pracownicy usług	11	50	39		64
	Robotnicy wykwalifikowani	11	44	41	4	130
	Robotnicy niewykwalifik.	12	42	45	2	56
	Rolnicy	9	32	57	2	56
	Pracujący na własny rach.	19	47	34		36
Bierni zawodowo	Renciści	13	38	45	3	85
	Emeryci	7	37	51	6	204
	Uczniowie i studenci	18	46	33	2	112
	Bezrobotni	12	32	54	2	63
	Gospodynie domowe i inni	13	33	50	4	50
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	20	38	41	1	140
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	13	46	40	1	80
	sekt. prywat. poza rolnict.	17	45	36	2	225
	prywatnym gosp. rolnym	4	36	57	3	44
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	6	39	51	4	249
	501-750	12	38	48	2	177
	751-1000	16	41	39	4	191
	1001-1500	12	48	38	2	153
	Powyżej 1500 zł	29	37	32	2	121
Ocena własnych war. mater.	Złe	7	29	58	6	194
	Średnie	9	42	45	3	473
	Dobre	21	44	33	1	382
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	8	33	53	6	50
	Raz w tygodniu	12	41	44	3	509
	1-2 razy w miesiącu	10	45	42	3	193
	Kilka razy w roku	15	37	45	2	205
	W ogóle nie uczestniczy	24	38	34	3	92
Poglądy polityczne	Lewica	20	37	40	2	126
	Centrum	12	42	45	2	348
	Prawica	14	41	42	2	347
	Trudno powiedzieć	9	39	46	6	227

Tabela 3

		Czy obecnie Panu(i) i Pana(i) rodzinie żyje się:				Liczba osób
		dobrze %	ani dobrze, ani źle %	źle %	Trudno powiedzieć %	
Ogółem		39	47	14	0	1048
Płeć	Mężczyźni	42	46	13		496
	Kobiety	37	48	16	0	552
Wiek	18-24 lata	68	30	2		160
	25-34	54	37	9		185
	35-44	41	47	12		148
	45-54	32	49	19		191
	55-64	27	54	18	1	173
	65 lat i więcej	17	60	22		190
Miejsce zamieszkania	Wieś	30	53	17		404
	Miasto do 20 tys.	40	47	13	1	139
	20-100 tys.	44	42	14		205
	101-500 tys.	45	43	12		162
	501 tys. i więcej mieszk.	51	40	9		139
Wykształcenie	Podstawowe	28	49	23		284
	Zasadnicze zawodowe	24	60	16		266
	Średnie	48	41	10	0	352
	Wyższe	65	33	2		145
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	72	27	2		88
	Średni personel, technicy	55	45			43
	Pracownicy adm.-biurowi	58	35	7		62
	Pracownicy usług	54	40	5	1	64
	Robotnicy wykwalifikowani	40	50	10		130
	Robotnicy niewykwalifik.	33	44	23		56
	Rolnicy	10	69	22		56
	Pracujący na własny rach.	57	30	13		36
Bierni zawodowo	Renciści	11	55	34		85
	Emeryci	22	62	16		204
	Uczniowie i studenci	66	32	2		112
	Bezrobotni	19	44	37		63
	Gospodynie domowe i inni	32	51	17		50
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	53	40	7		140
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	58	40	3		80
	sekt. pryw. poza rolnict.	57	36	6	0	225
	prywatnym gosp. rolnym	14	63	23		44
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	22	52	26		249
	501-750	30	49	21		177
	751-1000	36	52	12		191
	1001-1500	46	50	4		153
	Powyżej 1500 zł	75	24	1		121
Ocena własnych war. mater.	Źłe	7	40	52		194
	Średnie	18	74	9	0	473
	Dobre	82	17	2		382
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	23	60	15	2	50
	Raz w tygodniu	37	52	11		509
	1-2 razy w miesiącu	40	46	14		193
	Kilka razy w roku	43	39	18		205
	W ogóle nie uczestniczy	46	32	22		92
Poglądy polityczne	Lewica	42	44	13		126
	Centrum	42	46	13		348
	Prawica	43	45	12	0	347
	Trudno powiedzieć	28	52	20		227

Tabela 4

		Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację w Pana(i) zakładzie pracy? Czy jest ona:				Liczba osób
		dobra %	ani dobra, ani zła %	zła %	Trudno powiedzieć %	
Ogółem		53	30	15	2	485
Płeć	Mężczyźni	54	28	15	3	269
	Kobiety	52	32	15	2	216
Wiek	18-24 lata	64	24	6	6	50
	25-34	57	31	10	1	136
	35-44	49	35	15	2	117
	45-54	49	30	19	1	122
	55-64	53	26	19	1	53
	65 lat i więcej	30		47	24	7
Miejsce zamieszkania	Wieś	47	30	21	2	166
	Miasto do 20 tys.	66	19	14	1	59
	20-100 tys.	52	30	14	4	93
	101-500 tys.	48	41	9	2	88
	501 tys. i więcej mieszk.	63	25	10	2	78
Wykształcenie	Podstawowe	44	32	22	2	42
	Zasadnicze zawodowe	46	34	19	1	136
	Średnie	52	29	15	4	195
	Wyższe	66	25	8	1	111
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	71	20	8	1	77
	Średni personel, technicy	70	22	6	2	42
	Pracownicy adm.-biurowi	44	47	7	2	52
	Pracownicy usług	61	27	10	3	58
	Robotnicy wykwalifikowani	50	33	17		117
	Robotnicy niewykwalifik.	59	30	9	2	41
	Rolnicy	9	41	48	3	43
Bierni zawodowo	Pracujący na własny rach.	47	35	18		34
	Renciści	100				1
	Emeryci	18		43	38	5
	Uczniowie i studenci	74		10	16	13
	Bezrobotni			44	56	2
Pracuje w:	Gospodynie domowe i inni	100				1
	inst. państw., publicznej	54	32	13	1	136
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	59	30	9	2	80
	sekt. pryw. poza rolnict.	59	27	11	2	224
	prywatnym gosp. rolnym	7	36	50	6	44
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	47	31	19	3	99
	501-750	54	23	21	1	67
	751-1000	43	40	14	2	82
	1001-1500	62	27	8	3	75
	Powyżej 1500 zł	65	20	12	3	85
Ocena własnych war. mater.	Złe	34	34	27	5	57
	Średnie	44	35	19	1	194
	Dobre	65	25	8	2	234
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	31	26	43		8
	Raz w tygodniu	53	30	16	1	218
	1-2 razy w miesiącu	51	32	15	2	103
	Kilka razy w roku	53	30	14	3	111
	W ogóle nie uczestniczy	63	26	7	5	44
Poglądy polityczne	Lewica	51	24	20	5	62
	Centrum	55	33	11	1	174
	Prawica	54	30	14	2	171
	Trudno powiedzieć	48	26	22	3	79